

05

П15

ПАМ'ЯТНИКИ УКРАЇНИ

3 (49)
1981

ЦЕНТР КИЇВСЬКОЇ РУСІ

Археологічні відкриття останніх років дозволяють розповісти багато нового про історію Києва, його соціально-економічний та культурний розвиток. Про перші слов'янські поселення на території міста, виникнення Києва в V ст., про його роль як центру давньоруської держави йдеться в книзі «Історія міст і сіл Української РСР. Київ». (К., Гол. ред. УРЕ, 1968).

Матеріали про розкопки, здійснені Київською постійно діючою експедицією Інституту археології Академії наук УРСР у 1969—1976 роках, розміщені в збірниках: «Стародавній Київ» (К., Наукова думка, 1975), «Археологічні дослідження стародавнього Києва» (К., Наукова думка, 1976), «Археологія Києва» (К., Наукова думка, 1979). Значне місце в збірниках відведено публікації матеріалів розкопок на Подолі, в яких розміщені нові дані для характеристики давньокіївського ремесла.

Багато цікавих даних розміщено в книзі П. П. Толочка «Древний Киев» (К., Наукова думка, 1976), де читач дізнається про його виникнення і забудову в X—XIII століттях, місце і роль Києва в історії Русі, висвітлюються його міжнародні зв'язки. Питанням економічного і політичного розвитку Києва та інших центрів періоду феодальної роздробленості давньоруської держави присвячено монографію П. П. Толочка «Киев и Киевская земля в эпоху феодальной раздробленности XII—XIII веков» (К., Наукова думка, 1980).

Немало книг присвячено видатним пам'ятникам українського зодчества, що доносять до нас красу і неповторність архітектурних споруд часів Київської Русі, розкривають велич і ба-

гатство людського розуму. Книга М. М. Шулькевича, Т. Д. Дмитренка «Киев: Архитектурно-исторический очерк» (К., Будівельник, 1978), «Киев: Фотоальбом. Краткий обзор архитектурных памятников и ансамблей» (К., Будівельник, 1978) розповідають про історію стародавнього міста, його забудову, основні архітектурні споруди.

Історії створення Софійського собору в Києві присвячена книга С. О. Висоцького «Про що розповіли давні стіни» (К., Наукова думка, 1978), альбом «Мозаики и фрески Софии Киевской» (К., Мистецтво, 1979), фотопутівник В. Н. Ачкасової, І. Ф. Тоцької «Софійський заповідник у Києві» (К., Мистецтво, 1978).

Визначні архітектурні споруди, пам'ятки архітектури і живопису стародавнього Києва XI—XII століть, що свідчать про високий рівень розвитку давньоруської культури, відображені в книгах: М. З. Петренка — «Киево-Печерський державний історико-культурний заповідник» (К., Мистецтво, 1979); «Кирилівська церква: Фотоальбом» (К., Мистецтво, 1980). Використовуючи новітні дослідження та відкриття, Ю. С. Асеев у книзі «Джерела. Мистецтво Київської Русі» (К., Мистецтво, 1980) розповідає про архітектурні, скульптурні та інші пам'ятки мистецтва монгольського періоду, що стали першоджерелом мистецтва трьох братніх народів — російського, українського та білоруського.

Л. БАЛАЦЬКА,

головний бібліограф відділу історичного краєзнавства Державної історичної бібліотеки Міністерства культури УРСР, член Українського товариства охорони пам'яток історії та культури.